

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes számára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepek követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22.) Hasenstein et Voigler (Wallfischgasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau
Budapest: Hasenstein et Voigler hirdetés köv. rodája.
Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitátor 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynősköge, Józseftr 10. sz. 1 emelet

Nyitási díjak

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4. szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELŐFIZETÉSI ELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám 7 kr.

A megrendelések lezárásáig postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre elküldött előfizetés után tiszteletpéldányt szolgálnak.

STEN JÁNOS,
a „Ket” kiadója.

Kolozsvár, 1876. mart. 18.

△ Nem tudjuk mennyire alaposak azok a hírek, melyek a belügyminiszter javaslatára felől, a törvényhatóságok területi rendezése iránt, a lookban fölmerültek, de, ha hitelt lehet adni híreknek: a terv egy pontja iránt kifogást kell tennünk.

Mindenekelőtt ki kell jelentenünk, hogy a területi rendezés elve ellen épen semmi kifogásunk ninc, tekintve a közigazgatás követelményei nem is lehet. Nem pártolhatjuk tehát azt, egyes törvényhatóságok magatartását, melyek saját kicsinyes érdekeik, toronypolitikájuk szempontjából fogván föl az egész kérdést, egerázó fajtatást támasztanak a rendezésnek csak hírére is. Pedig, valóban, bőven elég idejök lehetett volna már a beosztatás gondolatával kibékülni, miután innen onnan három év óta idült meg a közvélemény majdnem kiélt nem ösmerő áramlata s azóta, bányi eltérők lettek legyen a tervezetések bizonyos törvényhatóságok megszüntetése mindenikben szerepelt.

A külön törvényhatóságok formája különben is csak módos eszköz arra nézve, hogy a közigazgatás minden egyes ága, a polgárok minél kebb megterhelhetőségével, minél nagyobb készséggel és eredménytel legyen a gyakorlatban tartható. Igaz ugyan, hogy néhely hatalmasságok,

uralkodáshoz szokott familiák és cliquek keservesen lesznek kénytelenek eddig gyakorlott uralmukról lemondani — de ez a körülmény, azt hisszük, inkább indokul szolgálhat a területi rendezés mellett, hogyssem az ellen.

Midőn tehát a miniszter mostani állítólagos tervének egy pontja ellen folszólunk, nem érhet bennünket az a vád, mintha mi is ily szűk látókörű argumentumok által engednők magunkat irányoztatni, sőt inkább győnge szavunk erejével mindenba azon leszünk, hogy „a közigazgatás érdekei mindenek előtt!”

De épen ezen szempontból nem lehetünk a miniszter ural egy véleményen, midőn terve, a hír szerint az, hogy az erdélyi részekben jövőre csupán három szabad királyi város hagyassók meg.

Távol legyen tőlünk, hogy az erdélyi részekben most létező tizenkét sz. k. város kivétel nélküli fentartásának szószólói akarnánk lenni. Vannak igen is mostani u. n. sz. k. városaink között olyanok is, melyek népességükönél, vagyonosságukonál, intelligentialis erejükönél és geographiai helyzetükönél fogva alig a rendezett tanácsosai bíró városok mértékét ha megütik; de ismét nem lehet, a jövő számára alkotó állam-férfinak nem szabad figyelmén kívül hagynia, hogy a polgári elem önálló fejlődésének feltételeit lehetőleg szaporítani és erősíteni, nem pedig gyöngíteni, sőt megsemmisíteni kell. Már pedig a megyei törvényhatóságokba való beosztás, igaz a megyék közelétre jótékony befolyást gyakorolhat, de viszont annak is útját vágja, hogy az illető város saját specialis érdekeinek előnyeit egész egyetemes munkáinak s így mindenesetre éles itéletű szemekre van annak szüksége, ki határvonalat kíván húzni, melyen innen az önálló törvényhatóságokkint megahagyandó s melyen túl a megyékbe beolvasztandó törvényhatóságok fekszenek.

Szerény véleményünk szerint a belügyminiszter kissé túllép a kellő határon, midőn az erdélyi részekben csupán három sz. k. várost tart föl; mert, ha mindjárt ez idő szerint csupán három városunk birna is az önálló törvényhatóság ideális fogalmának mindenekben megfelelni, még akkor is talán lehetne némi elnézéssel egy párral többet fontartani a jövő számára, a további fejlődés idejére.

Szerintünk azok a városok, melyek a közigazgatás követelményeinek legalább a megyékkel egy mértékben meg bírnak, mind anyagilag, mind szellemileg, felelni: méltán követelhetik önállóságuk fontartat-

gyon udvariassan felelt kérdéseimre; komolyan, egész figyelemmel hallgatta szavaimat, s osztá tanácsait mint az hivatalához illik. Egszerre csak láttam mint remeg ajka, mint vonul el szája s fejét elfordítva mosolygott . . . e gúnyos mosoly! A farkasok legalább nem nevetnek!

Becsületekre mondom Felix én nem kívánok oktalanságot senkitől. Hadd okozzon feltűnést házasságom, hadd csináljon reá élczekeket a rozszakaratu közönség . . . jól ismerem már a kis városok szellemét, és sok pletykásgait; de azzal bosszantanak, hogy jelenlétben hallgatnak, senki sem szól egy szót is.

Csak az arezok beszélnek. Oh s miudkelmes az együgyű ember némasága! az okos ember szeretne futni tőle!

A napokban néhány kötelességbeli látogatást tettem. Mindig reméltem, hogy valaki a társaságból fel fog kiáltani:

„Való-e a mit hallottam? . . .”
De nem, ezt nem teszik. Majd halálos csenddel kívánnak sujtani, majd sajnálkozásból mutatják mintha kimélnének.

Tegnapelőtt egy igen szeretetre méltó nőnél tettem látogatást, ki egyőbiránt nem tartozik anyám barátói közé. Belépve az előszobába, nevetem hallom említett; több hang zaja, hahota s galamb csevegés üti meg füleimet. Luz kisasszonyt tanulmányozva felfedeztem, hogy a galambok csevegni szoktak. Belépek a szalonba. A jelenlevők ajkán elhal a szó. Egymásra tekintenek, s azután felváltva reám. A vadállat nem jó zavarba; beszélék,

tását, s a szász városokat nem említve: legalább is Kolozsvár, Marosvásárhely és Szamosújvár ily törvényhatóságokul bizonyították eddig is magukat s a hármas szám már így kitelik, míg a szász városokat is ide számítva — p. o. Brassót, Nagyszeben és Segesvárt (vagy Beszterczét): a szám mindjárt megkészsereződik.

A cselekedetben az igen kevés ép oly téves, mint az igen sok — s míg ezt egyáltalán nem óhajtanók: ép oly kevéssé szeretnők azt.

Nem túlságos bőkezűséget, csak kelő mértéket kérünk s várunk a belügyminisztertől, a törvényhozástól.

— **A képviselőház zárszámadási bizottsága** febr. 16-iki ülésében mindenekelőtt az erdélyi erdőüzletnél függőben hagyott kérdéseket intézte el. Némi vita után a bizottság a beállott rosszabb viszonyok által indokoltnak találván ezen üzlet bevételi kevesebbségét, az illető tételekre nézve a felmentés megadásának javaslatba hozatalát határozta el.

— **Erdőtörvényjavaslat.** A „Budapesti Corr.” írja, hogy a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium kebelében erdészeti törvényjavaslaton dolgoznak, csak hogy még nincs eldöntve azon kérdés, hogy a felállítandó muncipális közigazgatási bizottságokban melyik organum fogja a Magyarországon kétségtől ígen fontos okzerű erdészeti ügyeit referálni és a szükséges felügyeletet gyakorolni. Oly vidékeken, hol nagy erdőcomplexumok vannak, mindenesetre kívánatos volna, egy az állam által felállítandó szakközeg, mely egyszersmind a magán személyek eddigi erdőpusztításainak elejét venné.

— **Az országgyűlés** mindkét háza márczius 16-ikán ülést tartott. A képviselőház ülése rövid volt, 12 órakor már véget ért. A ház befejezte a eselőd törvényjavaslat tárgyalását. A holnapi ülés napirendjére a gazdasági bizottság jelentése és a népoktatási hatóságokról szóló törvényjavaslat tüzetett.

A képviselőházból a kormány összes tagjai a förendiházba mentek át, melynek ülésén befejeztetett az addókezelésről szóló törvényjavaslat tárgyalása s elfogadtatott egész sorozata a javaslatoknak, melyeket a képv. ház a mult hetekben letárgyal.

Az erdélyi urbéri viszonyok állása

a február 12-iki 3258 számú m. k. miniszteri rendelet következtében.

V.

5. A tisztelet miniszteri rendelet 4. 5. 6. és 7. §§-it illetőleg együttesen kell észrevéte-

érdekel fordulok mindenkihez: de csak hideg vontatott feleletet nyerek mindenkitől, végre kifogyva türelmemből, hősiesen akarok véget vetni e feszültségnek. — „Asszonyom! szólók a házi nőhöz fordulva, egy udonságot akarok jeleníteni kegyednek . . . De ő élénken szavamba vágva azt kérdezte: — „Mikor ön Syriában utazott, tevé hátán tette ott kirándulásait?”

Tegnap este egy perczig azt hittem, már sikerül nyíltan fellépnem. Egy ismerősimnél ebédeltam. A vendégek közt ott volt egy utaltatos kis majom, ki mindenki előtt ismeretes uszoráskodó fővénységéről. Ez idő szerint Harpagon ur nagyon melegen pártolja az oltár szolgáit. Panaszkodott (könyvekkel szemében), hogy a hit veszendőben van nálunk s felmilitette Bird urat, kit azzal vádolt, hogy erkölcs-telen rosz elvekkal bíró ember, ki mások lelkiismeretét is képes megmérgezni.

En határozottan ellentmondtam ez állításnak; de alig szoltam pár szót, a házigazda sietett más irányt adni a társalgásnak s a jövő perczben egy nézett reám, mintha hálanyilvánítástomat várná gyöngédségéért. Azt hitette volna az ember, hogy becsületemet mentette meg a gyalázattal.

Valóban Felix e világ egy nagy rabló-barlang, hol minden zugban szenteltvíztartó áll. Visszatérek minapi mondásomhoz: Isten áldása legyen az olyan gazembereknek, kik nem irástudók!

Huszonkilencedik levél.

Genf, október 31-én.

Tegnap este nagyon vigan voltunk.

lemet megtenni, mert egy tárgyat, a keresetlevelet, annak kiadását, tárgyalás tűzést, ennek felvételét és szükség esetében ügygondnok elrendelését tárgyazzák. Nem tudom okát, hogy miért történt ezen §§-nak a május 6-iki 1872 évi rendelvényből újból lenyomatása, ebben elég jól és correct le vannak nyomtatva, a ki eddig olvasta és gáncsolta azokat, bizonyosan meg nem békül velük ezután se; mert nem felelnek meg a czéluk. A gazdasági egyesület mindkét törvényjavaslata, magok az erdélyi képviselők emlékirata e pontokat csak annyiban tárgyalják, mint lényegtelen körülményeket magukban foglalókat, a meynyiben mind hiányolják a hosszasan terjedő határidőket, szükségfeleltetnek jelzik a keresetek terjedelmes mellékleteinek leadását, károsnak a czélzatos halasztást és az első törvényjavaslat 14. §-sa harmadik bekezdése jogosítja a perelést, a czélzatos halasztás következtében alperes által szabálytalanul a közhelyekben és közterületeken élvezett hasznokért a tvrtk. 93. §-sa szerint kárpótlást követelhetni és végtére szóbeli tárgyalás következtében határozottan a bíróság által eszközölt jegyzőkönyv felvételét kívánják a tvrtk. 144. §-sa és a miniszteri 1872. évi rendelet 19. §-ával szemben. A február 12-iki miniszteri rendelet mindezekben nem javít, átveszi ugyan a gazdasági egyet első törvényjavaslatából az esetre, ha az arányosítási és birtokrendezési per közbirtokosok és jobbágyságok ellen van intézve a 4. példány szükségességét, de nem reflectál a mellékletek milyensége és mekkorasága nem teszi állami szükség és kötelességgé a tagosítást és a rakunczátlan és hurcoló alperest kárterítésre nem kényszeríti, minden fontosabb különbség nélkül lemasoltattak az idézett §§. legnevezetesebben az 1872.

lerovatott és az alperesi gondnok pénzbírássággal való fenytése bírói kedv tárgyává tétetett. A mint mondtam, ezek nem érdemlik meg az újbeli nyomtatást, férfiak közt nem járja meg az ily mézes madzag, meg ha a miniszteri rendelvény 6-ik §-ába az 1872. évi miniszteri rendelet 19. §-ával szemben szóbeli tárgyalás után jegyzőkönyvi eljárást kíván alkalmazni méltóztatott volna ennek kifejezést adni.

Az új szerkezetben jelzett „jegyzőkönyvi eljárás” nem felel meg a kívánalomnak. Azután a 15. s tán a 25. §-a helyett az 1872. évi rendeletben megszabott adóajstrom és más előírt terjedelmes és költséges mellékletek helyett elég lesz vala a gazdasági egyet akár első törvényjavaslata szerint a szolgabírói birtokbizonyítványt, egy fél iv papirost mellékelni, vagy pedig a mi legcélszerűsőbb és államszükség, a második törvényjavaslat 1 §-a értelmében feltétlenül „csak egy birtokos kérelmezésére is a tagosításnak illetőleg birtok-

rendezésnek helyet adni.” Nincs ok, de különösen nincs hasznossági és méltányossági követelmény, mely feljogosítaná az irányadó körököt és törvényhozást is a birtok mennyiségétől feltételezni a tagosítás megengedhetőségét, mert ugyanis Magyarországon az 1832—36. évi X. törvényozikk 6. §-a, az erdélyi részekben az 1846—47. évi XV. t. cz. 1-ső §-a csak egy földesur fellépésétől vagy a jobbágyság nagyobb része kivánalmától teszi függővé a birtokrendezést, a birtokrendezéshez; ezen időkhöz Magyarország adója volt 16.010,560 váltóforint; Erdélynek pedig alig 800,000 frt; 1826-ban harc 40 háboru folyt, mert a kormány 5.958,340 frittal több adót vett fel és gróf Zichy Károly 1826. június 10-én tartott országos ülésben épen ezért használ fel XIV. Benedek pápának egy mondatát: „Non admittitur peccatum, nisi restitutum ablatum.” Ma a föld és különböző nemű adók tízannyiak, ha nem több a magyar birodalom területén; és a szédelgések és krachok e korában egyedüli biztos alap a föld, ez eszközli a fogyasztást és a különböző kézműveket ez használja fel, a gyári, kézmű és másnemű iparok erre támaszkodhatnak, ha a földművesnek és birtokosnak pénze és jövedelme van, elfogy felhasználatik a kézműves, gyáros és minden vállalkozók készítménye, a kereseti, jövedelmi, ház stb. ezerféle adók nem fedezhetők, egyáltalán minden fenakad, a legkézzelfoghatóbb bizonyíték erre a jelen idő és a jelen körülmények. Megfoghatatlannak látszik előttem, hogy akkor, midőn a legmivelőbb népeknél törvényhozási elv a régi viszonyok, régi törvények és a nemzetek életébe beszívargató gyakorlati szokások alapján újításokat tenni, akkor midőn Erdélynek és Magyarországnak e részben törvényei vannak, és a földbirtok az törvényjavaslattal sürgetői tan, még pedig kész törvényjavaslattal sürgetői és kéri a tagosításnak és birtokrendezésnek a közjólét és államkincstár biztosítása érdekében sürgős és ezélarányos keresztülvitelét, a törvényhozás és a kormány szemet huny az egyedüli mentő szer előtt, akadékoskodik s míg felszeg intézkedéseket bocsát is ki, évek telnek el.

Van szerencsém ismerni az irányadó köröket; nem hiszem, hogy egyike is a huzavona peres felek ügyvéd, mérnök és nagyrészen birtoktalan ingyen bitangoló néposztály birtokrendezési ellenszenyüket és érdeküket kívánna legyezni; azt sem hiszem, hogy a busáson fizetett bírák kényelmének áldozna; egyedül a hiányos és közönyös felvilágosításokat tartom a felszeg rendelkezések alapokaiul.

A Rozmarin története.

Strantzról.

(Folytatás.)

Épen ily nemes tulajdonsága az, hogy a szívet megindítja. Engedjétek tehát, hogy a rozmarint, az emberiség e virágát, bölcsességünk, szeretetünk, állhatatosságunk e jelét nemcsak kezeinkben, hanem szívünkben és fejeinkben is hordozhassuk.”

Azon véleményben vagyunk, hogy a rozmarin agyában, minden kétséget kizárólag gyökeret vert, s az őt megzavarta.

Angolországban most a virágos kertekből a veteménys kertekbe vándorolt s ott nagyon elhanyagolt állapotban van.

Parkinson „Garden of Flowers”-ében előszámlálja mindazon ünnepélyességeket, midőn babért használtak, s megjegyzi, hogy a rozmarin épen oly szokásban volt, mint a babér, ugy az ünnepélyes és házi, mint a gyógyészetekben, lakodalmaknál és temetéseknél.

„Rozmarinus” mint a növényt fűvészig nevezik, azt teszi, hogy a „tenger harmatja”, mint melylyel a tenger partja gazdagon van elborítva.

Jollehet nálunk is meg van honosodva, mindazonáltal tudva van, hogy a melegebb éghajlat gyermeke, s a középtenger körüli országokban otthonos, hol a fagy a vegetatio megszűnését nem követeli. Dölen az egész téli időszakon át zöld marad s ama országokban a tavasz első sugaraira világos kék virága kinyílik, s már Aprilis havában virágát többnyire

Erdélyi Echo.

II.

Az újabbkorbeli Vanításokra.

Magyarul: Nagy szónoklat, nagy tudomány, nagy semmi.

Kölcsy szerint: Bölcselkedő oktalanság, Rendbelfűzött tudatlanság.

A n.-laki ref. pap 1840-ben pünköszt első napján így kezdte a prédikációját:

Tűz van! Tűz van!! Tűz van keresztény atyámfiai!!!

De nem földi tűz, hanem mennyi tűz, melynek alakjában a szentlélek...

Tovább aztán nem is kellett mondania, sőt ezt sem hallotta áhitatos hallgatóinak fele sem, mert a harmadik tűz van szónoklatára már az egyházi is úgy szaladott kifelé, hogy csak amugy lobogott a köpenyge utána.

A tiszteletes ur kétségkívül jót akart s jól is kívánt szónokolni, ki tehetett róla, ha a közönség azt rohamosan fogta fel s a közben jól megfűzött és jól összetaposta egymás tyuk-szemét, míg végre a templom kapujában nagyot lélekkelve mindnyájan így szólottak: Nincsen semmi.

Ugyanez időben valaki fölfedezte, hogy olvasás közben a betűknek nem a nevét, hanem csak hangját használjuk. Ezt ugyan minden gondolkodó ember azelőtt is tudta, de miután ezen feltalálónak eszébe jutott fölfedezését nagy szónoklattal s nagy tudományt bizonyítólag adni elő, az akkori ref. supremum consistorium jónak látta a falusi mestereket berendelni az új tudomány megismerésére, tehát valóságos pótanfolyamra. A czél kétségkívül itt is jó volt s jól is volt utba indítva; ki tehetett róla, hogy az öreg mesterek, kik jól ismerték s magok is többször elmesélték tanítványaiknak azon történetet, midőn a gyermek a kis kutyát könnyen megtanította aporizni, de a vén kutyá sehogys sem akarta felfogni csak morgott érette, tehát mondom, ezen öreg mesterek saját felfogásuk után indultva már az első héten mind rohamosan fogták fel az új tudományt, azaz mind hazafelé a pótanfolyam tanára egyetlen egy árva leket sem tanált auditoriumában s kénytelen volt a benyíló ajtóban maga is így nyilatkozni: Bizony nincsen semmi.

Ezen intézkedés által az ut meg lévén törve, a közkutatási ministeriumnak csak folytatni kellett a járt utat a pótanfolyamok és felfűzött oktatásával, hogy az erdélyi nép megismerje s így egész Magyarország, sőt maga Kerekes József is a templom kapujába érve elmondhassa: Bizony nincsen semmi.

Hasonló szerencsével lépett a tiszteletes ur nyomdokaiba a nemzetgazdasági egyet az iskolai takarékpénztárak indítványozásával. A czél itt is jó volt, jól is akart megindulni; ki tehetett róla, hogy a közönség aként fogta fel, hogy a gyermekeknek egyfelől nincsen keresményük, ritkának van pénze, sokan még a tandíj sem képesek megfizetni; másfelől a jutalmul adott nemes irányú olvasókönyveket a

elhullatja. Unger szerint ösmeretek azon helyek, a hol el van terjedve, de tulajdonképeni hazája, azon hely, a honnan származik, ösmeretlen.

Dalmatiában vadon nő a szikla-növény; a leszinai szép és kies szigeten, valamint a hasonnevű város környékén egy lépést se lehet tenni a sziklás s a növényzettel gyéren ellátott talajon, hogy rozmaringra ne lépünk.

A leveleiben található olaj növekedő használatára, mivelését (Dalmatia ama szigetein, hol eddig mint kevésbe becsült növény hasznavehetetlen volt, jelentékenyen előmozdította.

Mint hogy ennek, különösen technikacélokra való alkalmazása, évről évre nagyobb terjedelmet nyer, az eddig igénytelen csemeterelőtt egy új jövő társul fel.

Lesina város közönsége a hatvanas években e sziklás helyek hasznosíthatóságát, hol a rozmaring a legbübbjében egymásba szorultva nő, s honnan ki se lehet irtani, évenként 1350 frtot vett be.

Az egész szigeten pedig a rozmaringból való tiszta jövedelem egy éven át 30,000 frtra rúgott. Ily módon ama vidékek gabona szegénysége helyett a szükségben valódi segélyt nyújt, s a szigeten lakók értelmi erejét közvetlen uton erősíti. Egyike a legterménykésebb növényeknek, s csak igen kevés ápolást igényel. A csemete közönségesen 1—2 láb magas, s a hol kimélik, a 3—4 láb magasságot is eléri, s ekkor hüvelyk vastagságú törzse van. Az ágakat a napon megszáritják, s leveleit leszedik, mert csak ezeket használják fel. A földmivességek által végrehajtott leparolás nagyon közönséges módon történik, s ez alkalommal az olajnak fele elvesz: a nép tudatlansága és szorultsága az ujkor minden értelmes előkészületeit e szakmában kizárja.

Az ez uton kis mennyiségben nyert olaj már a szigeten a kereskedők kezeibe kerül, kik azt összeforrasztott bádagszelenczékben Triestbe küldik, honnan aztán tovább szállítják.

gyermekek rendszeren sokkal több örömmel szokták olvasgatni mint egy takarékpénztári könyvecske üres rovatait, melybe lehetne pénz betenni, ha volna honnan.

Mindemellett a nagy-szebeni állam iskola tanácsai szerencsésen megkezdették, sőt a „Kelet”-ben közölték is egyszer a pénztár állását s már csak azon 2-ik közlés van hátra, hogy nagyot lélekkelve kimondják: Bizony nincsen semmi.

De mindenek felett legszerencsésebben lépett a Tiszteletes ur nyomdokaiba a Házi ipart meghonosító egyet. E részben a cultus ministerium küldötte Péter József ur is a székely földön nevezetes előhaladást tett, a midőn nem csak szerencsés szónoklatával, de meglepő statisztikai adatokkal bizonyította, hogy Thüringiában és Schweizban mennyi temérdek pénz szerez a nép ez uton.

Mégcsak az volt hátra, hogy számítsa fel azt is, hogy ha a székely havasok fenyveseit mind feldolgoznák s mind eladnák, mily könnyű volna letérlni Magyarországra összes adósságát a most követelt megakartásokból fejlődő új meg új deficiitékkel együtt. S ezen felül még mennyit adhatnak kölcsön a Angliának, Franciaországnak s Amerikának, természetesen csak úgy ha, azok összes bányáikat s más állami jószágait leköltözteték.

Ugy tudom a cultus ministerium meg is rendelte már Dávára a szalmafonás és kósárkötő tanítását: Valyon ha megtudja Olaszország, hogy mi is fonn kezűk a szalma kalapokat, de nincs elég szalmánk hozzá: fog-e adni vám nélkül? S valjon nem volna-e észszerű minden tanfelügyelőség részére egy néhány szeker szalmát előre megrendelni állami költségén. A kossarokból bizonyosan fog rendelni az osztrák ministerium is egy néhányat, hogy a vám- és bankügyben legyen mit ajándékozni osztagoson.

E részben hát igazán és komolyan elmondhatjuk, hogy rendes uton járunk; csupán annyi kell még hozzá, hogy a mai gyermekek legyenek képesek előre megérteni, hogy felnőtt korukban mire fognak hivatást érezni. — Mi megvallom egy kisség elő voltunk maradvá a mai világ kíváncsiságaitól, mert pl: midőn deák-ságra subscriáltunk s meg kellett neveznünk, hogy ad statum ecclesiasticum, ad statum juridicum, ad statum medicum vagy mint én magam ad statum eszmadiasticum subscriáltunk: rendszeren ezt csak formálításból tettük, de a világot sem teljesítettük. — S épen azért van egy részt annyi nyomorultja az életnek, mivel rában eltálatja azon hivatást, melynek későbbi hajlamait képesek lehessen kielégíteni. — Hanem választ és tanul oly mesterséget, melyet később a legnagyobb unalommal folytat s örökös keserűséggel nyomorgja le egész életét.

No de úgy kell lenni, hogy a mai gyermekek sokkal okosabbak mint a régiek voltak, s előre tudják vagy ösztönileg megérik későbbi hajlamaikat, mint a fecskék az elköltözés idejét. Mert különben ez ügyre vonatkozólag is, mihelyt a templom kastélyába érünk, egyebet nem mondhatunk, csak azt, hogy bizony nincsen semmi.

A levél olajmirtigéből nyert anyag, az analysis alkalmával két különböző alkotó rész mutatott fel, melyek közül egyik 165°, a másik 210°-nál forr, s kámförhöz hasonló állományt tüntet elő; s innen van az, hogy a közönséges életben is, mint hatalmas izgató szer ismeretes.

Ezen hasznos és érdekes növény elterjedéséről általában azt mondja Unger, hogy Dalmatiában, Spalato és Ragusa környékeinek kivételével nem található.

Ragusában is csak a temetőben, hol a sírok körülkerítésére használták, fordult elő, s itt is csak ültetés útján. Lessina, Solta, Lissa és a kis Torkula szigetein kívül, hol a növény nagy tömegben jelentkezik, máshol sehol sem mutatkozik. Istriában csak Fiume közelében, hol vadon nő, található, Triest, Velence s Görzben nem igen otthonos. Déli Tirol és Sweitzban elvadult állapotban fordul elő. Olaszországban a toscanai tengerparti vidékeken, a Tece, Monte-Christo és Giannutri szigetein, valamint a tengerparti fenyvesekben látható, Olaszország minden kertjeiben helyet foglal, s keresett vásári csemete, minthogy az élelem majd minden neméhez ékítésül szolgál.

Sicilia és Corsicában is, ha nem épen nagy bőrségben, de mégis található, déli Franciaország sziklás magaslatain azonban buján terem. — Narbonne közelében oly nagy bőrségben fordul elő e csemete, hogy a többi cserjékkel együtt tüzelési anyagnak használják, és az ott előállított méz a virágok által fűszerességet nyer. A narbonnei és mahoni méz a régebbi időkben igen híres volt, s jó névnek örvendett, épen úgy, mint az Ida hegyén előállított, mely egyedül volt méltó arra, hogy Jupiter megízlelje.

A narbonnei méz kitűnőségét azáltal nyerte, hogy Narbonne egész környéke rozmaringgal volt ellepve, s tavasszal egy kék virágtengert képezett, melytől a méhek csaknem megittasodtak.

(Vége köv.)

Ezt az erdélyi ref. egyház nagy okosan gyanította s tudván azt, hogy a cultus ministerium az ő badar idealismusait követni fogja: egy kis zsidó politikához fogott t. i. fölvette képeit bizonyítványba a kézműről való rovatot, de üresen felejtette, megsejtven azt, hogy a kézműből a képeket tanítók egy pár év alatt csak keveset tanulnának; az ő tanítványai annyit se s az eredmény lenne semmi se.

Ezek után hátra volt a tiszteletes ur nyomdoka felé még a non plus ultra, vagyis a cigány superlativus gradus, magyarul a legeslegtelkésebb lépés. Erre már vállalkozni kellett s e részben a magas földmivelés- ipar és kereskedelemi ministerium volt a szerencse, miután per tangentem, az ő firmája alatt fedeztetett fel az, mit sem az ő-korban, sem az újabb időben Európa és Amerika mivel államai nem valának képesek feltalálni, egyedül Magyarország s abban is csak egyetlenegy könyvkiaadó, kit neveznek mai napiglan Posner Károlynak.

Értem e egyszerű fölfedezés alatt a szemléltetési módszernek egy olyan újdonságát, melyet, melylyel épen úgy vagyunk, a mint volt néhai ev. ref. püspök fötiszteelő Ades uram egy synodus alkalmával a papjelölt elébe tett ezen kérdéssel: „Miként lehet az emberi lélek szabadságával meggyezetni a praedestinatiót?” Melyet, midőn bizonyítgatott volna a candidatus, tiszteletes, végre a püspök ur így szólott: „Elég már reverende domine, ne kioldódjék tovább, mert biz azt kegyelmed, a mint én látom nem tudja, de még a pensor professor ur sem tudja, de bizony még én sem tudom.”

Igy a ki a szemléltetési módszernek legeslegújabbán általtatási módszerét meg akarja ismertetni, nem is kell, hogy messze fáradjon, csupán a városházáig s ottan minden hivatalnok szobájában meg fogja látni a magas földmivelés-, ipar- és kereskedelemi ministerium által kibocsátott rendeletet alapján és az állami központi mértékhatóság bizottság felügyelete alatt kiadott összes mértékeket és sulyokat eredeti színekben és nagyságban egyedül hitelesen ábrázoló méter táblázatokat kisebb-nagyobb, csaknem lepedő nagyságu papíron lefestve, melyet, ha nem fog érteni, vigasztalja meg magát azzal, hogy még a magas földmivelési ministerium sem értheti, de bizony még maga a kiadó Posner Károly uram sem. Mert nincs, nem volt s nem is lesz ember soha, a ki a suly vagy nehézség képzetét festett kép által szemléltethetné. A nehézséget, a Dahomei király birodalmában is meg lehetett mérni, de az erdélyi ref. egyház ura vasat vagy más tárgyat, legyen az font vagy kilogram, kezébe vesznek. De szemmel látni s lefesteni azt, a mi látásunknak nem tárgya, lehetetlen; valamint nem lehet lefesteni a virágok illatát és a gyümölcsök édességét, melyek nem látásunknak, hanem csak szaglásunknak és ízlelésünk tárgyai.

A néptanítók lapjában hirdetett szemlélteti képek, melyeket a cultusministerium adott ki, már sokkal helyesebbek. Ezek közül a legelső ábrázolja az emberi test részeit, melyekről a gyermek talán képzetet sem tudna szerezni, ha ily kép által nem szemléltetnék. Van ezen kívül benne marhavásár, sertésvásár, lóistálló belseje, lóvásár stb. Minden 10 kép 5 forint 85 kron megrendelhető. Hogy aztán az Esopus rókiája mindezekre mit felelne, az az ő dolga.

Ezenkívül a „Néptanítók lapja” az idei 1-ső és következő számaiban közli az Adatokat a „Harang” című olvasmány tárgyalásához 12 szakaszban, melyek közül a 6-ik cime ez: „A harang összehasonlítása a lelki ismeretével”. Csak az a kár, hogy miért nem irta le egyuttal azt is, miként szokott érteni a hajdu a harangöntéshez? Ezáltal a munka épen tökéletes és kerek lett volna s akkor a „Néptanítók lapja” még inkább megérdemelne az előfizetést mindazoktól, a kiknek ingyen jár.

Nó ha így mennek a dolgok Budapesten, tehát aló neki! műk is csináltunk közelebből egy rakás enyedi deákot; olyanokat a milyen fogadásból végig ment az egész magyarutczán nem gondolt semmit. Csináltuk pedig a következőleg:

Összegyűltünk a megyeházához egy nagy értekezletre, hogy ne várjunk mindent a kormánytól, hanem mozgjunk a socialis téren is. Az értekezlet így kezdődött:

Tisztelet értekezlet! de többet nem tudok semmit, mert a megnyitó beszédén nem volt jelen. — Ezután kilépett a szinpadra balról egy nagy mikédevel, s elszavalta, hogy milyen szép dolog, ha az ember sétálhat jóllakva s azután megferedhetik. S indítványozta egy sétatüntetést és egy fűrdőtér kinevezését. Ezt mindjárt meg is csináltuk, azaz: hogy bizottmányt neveztünk ki annak felállítására.

Erre kilépett jobbról egy tüzölt egyeletet csináló. Ezt is csakhamar felállítottuk.

Ez után föllépett egy statista, a ki a lövölde és torna-vivoda eszméjét mindenféle da-de lépőkkel toldva nagy lelkesedéssel akarta indítványozni. Sokat is mondott, szepet is akart mondani, de nem is tudott hozzá. Végre egy tactussal csakugyan ez is meglett.

Erre jött a gazdaság, gyümölcsészet, konyhakertészet; szőlészet indítványozása. Itt va-

lami nem tudom miféle ember azon megjegyzést tette, hogy ez sokkal jobb mint a puskaegylet, a midőn a fegyver el van tiltva s 10 forint kell érte.

Végre felállítottunk egy nyomdát és egy megyei hírlapot.

Ezzel az értekezlet bezáratot, a függöny legördült s a gyűlés elszólt.

Hazamenet egy rész azt gondolta magában: Sokhoz fogni, semmit se csinálni; a másik rész pedig azt: Nagyon hátra vagyunk, sokhoz kell fogunk s mindent megcsinálunk, csak így mondhatjuk el, hogy Magyarországnak nincs lesz, hanem van. A legnagyobb rész pedig úgy tett mint az enyedi diák: Nem gondolt semmit.

Csizmadia mester

Módi György.

U. I. Kedves Zsuzsi néni!

A deési tüzöltőegylet bizottmánya már meg is irta a programját a következőleg:

1-ör. Kérünk kölcsön néhány ezer forintot.

2-ör. Építünk egy örtornyot s veszünk mindenféle tüzöltő szereket, fecskendőket, vasvillát, horgot, lapátot, csereket s a régi fecskendőket elárverezzük.

3-ör. Az elnök fizetése lesz 1200 frt, a bizottmányi tagoké egyenként 600 frt. A legények kapnak minden hétre 6 napot s a 7-iket töldelekül.

4-er. A tüzöltők olyan egyenruhát kapnak, mely ne legyen se katona, se polgár, se kőményseprő, se udvarilegény-féle, hanem mindenikből legyen benne valami.

5-ör. A rendőrségnek kötelessége lesz 3 nappal előre tudatni az égés idejét és helyét, hogy fecskendővel s vizes edényekkel előre körül lehessen venni.

6-ör. Miután a legények jól begyakorolták magukat, egy emeletes házat meggyújtunk, hogy mutathassák be, milyen sikeresen tudnak oltani.

7-er. A mentő lepedővel úgy teszünk próbát, hogy egy embert bolondhagymázba ejtünk, a mentőlepedőt az ablak alatt kiterjesztjük s az ablakon az embert beleugratjuk, mint Kolozsvárt történt. Aztán kiirjuk a „Kelet”-be. De előre jelentem, hogy én nem ugrom; van a „Kelet”-nek Deésről becsületes rendes levelezője, bolondítsák meg s ugrassák bele azt; az ugy is kövér ember, jobban bemutatja a sikert. Én pedig sovány, szikár, agár ember vagyok.

Öszinte tiszteletje, csizmadia mester

A „kolozsvári orvos-természettudományi társulat” orvosi szakülése 1876 martius 10-én.

(Vége.)

Melegvérű állatoknál különböző a hatása a szerint, a mint a szer bőr alá vagy közvetlen az edényrendszerbe fecskendeztetik. Középnagyságu tengeri nyúlal 1—1.5 köbm. 50 %-os vizes oldatot ártalom nélkül lehet a bőr alá fecskendezni, míg ugyanakkora mennyiség a toroklati vízseren át néhány másodperc alatt bekövetkező halált idéz elő. Ilyenkor az állat szíve ugyszóva a befoeskedés pillanatában rögtön megáll, nehéz erőlködő légzés, általános rángások jönnek létre, a szem kimered, a láta kitágul, a cornea érzéketlenné válik és az által élettelenül fekszik a kísérlettevő előtt. Bonczolatok a szív kitágult állapotban találhatók, különben semmi jellegzetes változás.

Az idegek, izmok, dithiocyansavas kálium oldatába téve, gyorsan elhalnak, az 5 %-os oldatba dobott kivágott élő békaszív hamar megszűnik mozogni, mi konyhasó oldatban sem áll megint elő.

A bakteriumok 0.2%-os vizes oldatban még élénken mozognak, 1—1.5 %-os oldatban azonban már lomhul mozgásuk, mi töményebb oldatban rögtön megszűnik.

A jelenetek tehát, melyek a dithiocyansavas káliumnak az állati szervezetbe tetemesebb mennyiségben bekebelezése után lefolynak, ugyanazok, melyek a kalissokkal való mérgezésnél mutatkoznak. Első sorban a szivmozgásokban lépnek fel zavarok, melyek a szivnek tárgult állapotban megállásával végződnek. A többi tünetnyem hídagvértéknel a lassu elernyedés, melegvérűeknél a gyors megfűtás jelenetei közt bekövetkező halál, a sziv megállásának következménye.

A dithiocyansavas aethyl — (C₂ H₅), C₂ N₂ S₂ — dithiocyansavas kálium és bromaeethyl cserebomlása folytán keletkezik. Tiszta állapotban előállítva sötét barnavörös színű folyadék, sajátságos íglen tapadó szaggal, mely kevés folyadéknál nem kellemetlen, nagyobb mennyiségnél sűlt vöröshagyma szagához hasonlít. — Alkohlolban oldható, vízben nem.

Ha e vegyi anyagot előadó békabőrre alá fecskendezte, azt tapasztalta, hogy mindjárt a belégzés után könnyű izgatottság jelei, gyorsabb légzés, élénkebb szivlökés, fokozott reflex ingerlékenység mutatkozik. Később azonban az ellenkező állapot következik be, az állat lassan elernyed, érzékenységet elveszti, soporosus lesz és nemskára téll a halál. E hatás már igen

csekély adagoknál is mutatkozik. Hátn ki-sórtel alkalmával, melyeknél a bőka be a tiszta dithiocyansavas aethylből pár csp 0.2 — 0.4-cm fecskendőzetett, az első esen 35, a másodikban 40 és a harmadikban 3 percig élt az állat.

Nevezetes tengeri nyulakra gyakorolt hatása. Bőr alá, vagy vízserbe fecskérés után rövidebb vagy hosszabb idő múltával egyfokú heveny tüdővízenyő fejlődik ki, melynek tünetei között az állat elpusztul. E hatás en kis adagokra is beáll. Egy csepp kem. törny alkohlolban oldva és bőr alá fecskendve — 5 óra alatt képes így megölni az állatot. A heveny tüdővízenyő kifejlését általános izgatottsági tünetek előzik meg. Bonczolatnál legsem tüdőben a tüdőben végbement változás. Hőrgők légső telve vannak tiszta habzó savóval. Ma a tüdő rendkívül bővért, helyenként edényrendesekkel; nagyban hasonlít a vagusok átlatsása után bővértvé vált tüdőhöz.

Hogy áll be a nagyfokú tüdővértés és ennek következtében a tüdővízenyő? Annak megvizsgálása további vizsgálódásnak tárgya leend. — Egyelőre valószínű, hogy a tüdővértésnek legalább kiindulási pontja abn van, hogy a tüdő hajszál edényeiből kivátszott anyag, melynek sajátságos szagját a légtett levegőben nemskóra a befoeskedés en érezhetni, izgatja egyfelől a légutak nyáktyáját, másfelől a tüdőgyurmát és így áramló vérbőséget okoz. — A tüdőn kívül bálmalazva van a vese is, valamint a bálhuzam egyes helyei erősen belővellyék. — A dithiocyansavas aethyl sajátságos szaga átmev az epébe, vizeletbe és felismerhető a hasútr nyitására. — Helybelileg bedörzsölve, a dithiocyansavas aethyl kisebb foku lólinger yanánt működik.

Végre előadó 3 heveny vízenyőz tengeri nyul-tüdt mutatott be, melynek egyikénél mérgezés előtt mindkét vagus át volt latszva.

Közi:

Gyergyai Árad, szakjegyző.

Törvénszéki csanok.

A helyi kir. törvénszék csanok 17-én három veltárgyalást tartott. Egyikben inokból Pintye József. Kettőben dr. Biró János bírák voltak: Szigeti József, Péterfy Domos és Veres Ákos; ügyészséget képviselte r. al-ügyész: Bodor László.

I. Vádlott: Agrisán Todor 18 év, nyitott szolgálatgy, ki folyó évi január 1-én a nyiresi határon a „Bretynásza” nevű határ-részben, gazdája: Agrisán Juon csúrt fölgujtotta s abból kifolyólag nagy mennyiségű takarmány, több szarvasmarha a lángu martaléka lett. Vádlott már az elővizsgálat alatt bevallotta tettét, és állította, hogy Mrinkás Gligor nevű barátja csabította 10 frt érettel a büntetetre, minthogy utóbbi károsnak ellensége volt. Most visszavonta előbbi vádmását és azt állította, hogy senki se biztatta ténny elkövetésére. Elnök abbéli kérdésére: n indította a merénylet elkövetésére? avva válasza, hogy csak a rossz lélek ellenálltalan működésének tulajdonítja, mert a gújtásra semmi oka se volt. Egyáltalában kitűn magaviseltetből, hogy nincs tisztában csekélyenye következményeivel. Nyugodtan hallgatta végig a vádat, mely szerint reá életfogyti tartó börtön volna szabandó és nem sokat átszótottórdni sorsával. Ügyész indítványozta hogy semmi pszichológiai alapot nem lát, my rugóul szolgáltatott e büntény véghezvitere, lehetőkén tartja, miszerént vádlott pyromaniában szenved, kéri hogy Agrisán Todor skértők által vizsgáltassék meg. Törvénszék n fogadta el ez indítványt, mire ügyész ragtette végindítványát. Kérte, hogy vádlottat nyújts és rágalmazás büntényért marasztalja e a törvénszék életfogytiglan börtön-büntetésén. Vádló ügyvéd Benel Ferencz vádlott fölmentését kérte, abból az okból, mert kedélyállatából itélve, Agrisán Todor nem volt beszálható állapotban. Törvénszék 10 évi sulyos börtönre ítélte vádlottat gyújtsért. Ez ítélet len az ügyesség felhívást jelentett.

II. Vádlottak: Papp Juon, Moldová Juon, Mocán Juon és Mocán Silip, P.-Kharási földeszek. Mult évi január hóban, a falkorcs-mája előtt megtámadták Lúka Ila agg földes és megverték. Tettőket mindnyájan tudták. Ügyész, összetett bizonyítékok alapján kérte, hogy első vádlottat, ki sértett orrcsontot börtönre sulyos testi sértésért 6 havi börtönre, és társait pedig testi sértésért, mint áthásért, 2 — illetőleg 4 heti fogságra ítélje. Vádló dr. Iszák Aurél az objectiv bizonyítékok ellenőzött fel érveket. A törvénszék első vádlottat 6 havi börtönre, a többieket 2 — illetőleg árom heti fogságra ítélte. — Csak Papp Juon fel-lebbezett.

III. Vádlott, Lapusán Juon, satsági földész 1870-ben elhalt Bota Simion tsaságában Sebestyén Mihály szutsági erdejél 45 forint értékű fát lopott. Tettét beismeré vádlotta az ügyész 6 havi sulyos börtön büntetésért, Törvénszék 2 havi börtönre ítélte Vádlott föllebbezést jelentett.

^{*)} E közérdekű felszólalásnak szánt rovat alatt közleményekért csupán az érdeklődők tehetnek felelősséget.

Máskolat 8113. számhoz.

(105.)

(2-3.)

F e l a d a s .

A kolozsvári m. k. jószágigazgatósághoz tartozó, Erdélyben fekvő görgényi erdőhivatal radnótfajai (herbuzi) farakhelyén, készletben levő mintegy 15,800 köbméter (500,000 köbláb) tűz- és jegenye fenyő szálfá nyilvános verseny útján eladandó.

Az ajánlatnak az előbb megjelölt egész készletre s az ígért árnak — a mennyiben az átadandó szálfák, tekintet nélkül a minőség és méretek szerinti különbségre, a kaphatót költőteljesen alapján köbméterek szerint lesznek fizetendők — az összes készletre átlagosan egy köbméterre vonatkozóan kell tétetni.

Az árverési és szerződési feltételek a m. k. pénzügyminiszterium XVII-ik ügyosztályában Budapestben, valamint a kolozsvári m. k. jószágigazgatóságánál és a görgényi m. k. adóhivatalnál **1876. évi mártius hó 25-től** kezdve megismerhetők, vagy miniszteriumnál teendő írásbeli megkeresésre az ajánlatot tenni szándékozóknak megküldetnek.

A lefett bántalméppel szülő nyugtával felszerelt írásbeli ajánlatok legkésőbb **1876. évi április 15-én déli 12 óráig** a m. k. pénzügyminiszterium iktató hivatalában Budapestben (Buda-Vár régi kamarai épület első emelet) benyújthatók. Budapest, 1876. mártius 11-én.

A. m. k. pénzügyminiszterium.

242. — 1876.

(111)

(2-3)

Árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. k. közmunka és közlekedési miniszteriumnak folyó évi mártius hó 2-án 1707 számú rendelethez közzétettében a Maros-Vásárhelyi-királyi-németi államut 6¹/₂—9³/₈ és Kolozsvár-Bukovinai 11³/₈—13³/₈ szakaszában szállítandó kavicsokhoz biztosítási iránt újabb zárt írásbeli versenytárgyalás **jövő év április 4-én** öt egymástán következő, egymint 1876, 1877, 1878, 1879 és 1880 évekre fog megtartatni.

Az alólikt hivatalnál levő felosztási kimutatás szerint 1876 évre a Vásárhelyi-királyi-németi utvonlra:

6¹/₂—7³/₈-ra 600 halomra á 13 frt 92 kr. = 8352 frt.

7³/₈—9³/₈-ra 660 halomra á 9 frt — kr. = 5940 frt.

A Kolozsvár-Bukovinai utvonlra:

11³/₈—12³/₈-ra 145 halomra á 5 frt 02.5 kr. = 728 frt 62.5.

12³/₈—13³/₈-ra 245 halomra á 4 frt 96 kr. = 1215 frt 20.

Összesen: 16235 frt 82.5.

halmok lesznek szállítandók.

Szabályszerűleg 50 kr. béléggel ellátott és a vállalati összeg 5%-kal ellátott írásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdése előtti nap délután 2 óráig alólikt hivatalhoz, a versenytárgyalást 3 nappal megelőzőleg pedig a nagyméltóságú m. k. közmunka és közlekedési miniszteriumhoz Budapestben is benyújthatók.

A részletes szállítási feltételek és felosztási kimutatás alólikt hivatali irodájában a szokott hivatali órákban megtekinthetők lesznek.

Beszterce, 1876. december 20.

M. k. mérnöki hivatal.

Az „Erdélyi pince-egylet Kolozsvártt.” mint kereskedelmi részvény-társaság **ötödik rendes közgyűlése, folyó év mártius 28-án d. u. 3 órakor** a „Kisebítő pénztár” helyiségében tartatik meg, melyre a t. cz. részvényesek ezenel tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság üzleti jelentése.
2. Az 1875-ik évre terjedő számla jóváhagyása s a számvizsgáló-bizottság előtti jelentésének előterjesztése s az osztalék meghatározása.
3. Az újabb alapszabályok megállítása.
4. Az alapszabályok által elrendelt választások.
5. A részvényesek netaláni indítványai.

A választmány névben: B. BORNEMISSZA JÁNOS, elnök.

(*) Azon t. cz. részvényes urak, kik a közgyűlésben részvenni kívánnak, az alapszabályokra hivatkozással, felkérnek figyelembe venni: miszerint teljesen befizetett részvényeiket, az egyleti irodában, (bel-törzstörvény, 5-ik szám) a gyűlést megelőzőleg 3 nappal letétbe kell hozniuk. Öt-öt részvény egy szavazatot ad, azonban 10 szavazattal többet senki sem gyakorolhat.

(113)

(1-6)

Eladó jószág.

Bányabükkön a volt postaház, 30 darab marhára való istállóval, több melléképületekkel, terjedelmes gyümölcsösökkel, 70 hold egy tagban levő szántó és kaszálóval, közte négy hold luczernással, szabad kézből örök áron eladó.

Értekezhetni tulajdonos Triff Györggyel Kolozsvártt az agyag-domb alatti 2-dik számú háznál.

(56)

(3-*)

Dr. LERAS-féle VILSAVAS VAS

(só-vilacs.)

A vas kiegészítő alkatrészt képezi a vérnek. Ha ez eltűnik, akkor soványodás következik be, az arca sápadt lesz, az étvágy alábbszáll és a vér elveszti rendes vörös színt. A vér ismét megszilárdítására alkalmasított vastartalmú lapdacsok, porok és magvaknak azon nagy hátránya van, hogy ezek a vasat feloldatlan állapotban foglalják magukban, s következésképp beteg gyomorba bízzák a vas felszívását. A vilasvas vas e hátránytól ment, ez tisztá, átlátszó, iz nélküli folyadék, mely a vason kívül vilót tartalmaz; egyszerű hatást gyakorol a nőkre és fiatal leányokra, kik gyomorban, sápkórban, vérhiányban és vérszegénységben szenvednek; ismét helyreállítja a havi tisztulási szabályszerűségét, a nyálfolyásokat gátolja, és előmozdítja a fiatal leánykák és gyermekek növekedését; végre étvágyat gerjeszt, elősegíti az emésztést és az izmoknak természetes ruganyosságát és szilárdságot kölcsönöz, mert ez mindenképp ismét helyreállított és javító gyógyszer.

Főraktár Bécsben Benno Raabe gyógyszerkereskedőnél a Bäckerstrassában.

Kolozsvártt: Dr. Hintz G. gyógyszerész úrnál.

(89)

(3-3)

Iparosokat, házi és mezzei gazdákat érdeklő!

Kolozsvártt hídutczában a „SALLAI ISTVÁN” czég alatt fenálló fűszer- és vasáru kereskedés a vasáru üzlettel fölhangyati elhatározván, mindennemű vas-áru cikkekkel, mint kaszálók, kapák, ásók, ekevasak, lánczok, szekercék, bárdok, gyaluvasak, záradak, lakatok, mindenféle szeglek, kertészeti és házi eszközökből

végeladást

rendez s e cikkekkel a gyári áron alul hallatlan olcsó árban szolgál.

(548)

(3-4)

Frankenberg technicum (Szászország),

(alapított 1865-ben kiképesített 700 tanuló).

Polytechnikai iskola.

Gépszerszerkezésre (mérnökök, constructorok). Ut- és vaspálya építésre. Technikai vegytanra, teljesen berendezett nagyobb laboratorum. Műmesteri iskola — Előkészítő iskola egy éves önkéntesek vizsgáira.

A nyári tanfolyam kezdete április 20-án. Szabad előadás. Feltételek ingyen. Technicum igazgatóságánál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvártt

A Diána-fürdői intézetben

minden időtájban igénybe vehetők, a legkényelmesebben ellátott porszellán és rézkádós melegfürdők.

ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengélkedőknek és betegeknek, azonnal hához is vitetnek.

Ugyintén a jó hatású **gőzfürdő** számtalan bántalmakban, különféle kitűnő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a legillendőbb árban élvezhető. A hazamenetelre egy kocsi általi szállításról is van gondoskodva. (360) (23-*)

A mit is ezennel tisztelettel a t. cz. közönségnek számos részvétel végett, tekintve a tetemes kiállítási költségeket, tudomására juttatni kötelességének tartja

Kolozsvártt, 1875.

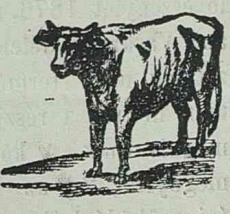
A Diána-fürdő igazgatósága.

(114)

(1-2)

(10)

(20-25)

Radnóthon gróf Bethlen Camilló ur udvarában két éves hét és 3 éves öt darab tenyész szép erdélyi faj

bika eladatik.

Értekezhetni az uradalmi tiszteggel. Utolsó posta Radnóth.

(27)

(9-*)

Gummi és halhólyagból készült

ővszerkeket (Cottons)

utánvétellel titoktartás ígéretele mellett, duzet. jót 2 frt 6 frt, küld J. N. Schmeidler gummi gyáros Bécsben, VII. Bezirk Stüftgasse Nr. 19.

Vehézkört

(nyavalyatörést) levél által gyógyít dr. Killisch különleges orvos Neustadtban, Drezda (Szászország). Eddig 8000-nél többet kezelt sikerrel (15) (10-52)

(5)

(6-*)

2. javított kiadás.

Legközelebb jelent meg a híres, maga nemében egyetlen könyvnek másodika, teljemen javított és bővített kiadás:

„ÖNSEGÉLY”

ezimuel, a nemzörések minden betegségei számára hű és megbízható tanácsadó, Dr. ERNSZT L. hasonszeri orvostól.

Ezen könyv oklást és segítséget nyújt mindazonoknak kik újabb korukban titkos bűnt vagy mértékelt kicsapongást tettek és ennek következtében beteges gyöngeségben vagy szédült idegrendszerben szenvednek, vagy annak közel álló állapotban szenvednek.

Azok is, kik ideült bujálókban, bórakokban, bujakórak közvényben, hűgyesószáklükében szenvednek, vagy kiknek teste túlságos higanyadagok által gyöngített, teljes kigyógyulást találhatnak.

Neveld, lelkesed és ártatlan emberbarátok, kik a fiatalok javát szívókon hordják, jól tessék ha ezen könyv tartalmával megismerkednek.

Ezen híres könyv, mely nagyobb világosság kedvéért bonczani ábrákkal van ellátva, minden könyvkereskedésben kapható, de posta útján nálam is megrendelhet. Ár: 2 frt. 1195

Dr. Ernszt L. hasonszeri orvos. Pesten, kétsas-utca 24-ik szám. 2. javított kiadás.

Meghívás

rendes közgyűlésre

Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank VI-dik rendes

közgyűlését

1876. április 25-kén a Teleki könyvtár olvasó termében (Szent-Miklós-utca) délelőtt 11 órakor fogja megtartani, melyre a t. részvényes urak meghívattak. (109) (3-3)

Ezen rendes közgyűlés tárgyai:

- I. Választmányi jelentés a bank 1875 dik évi működéséről.
- II. A zárszámadásnak és mérlegnek a számadás vizsgáló bizottság jelentésével együtt előterjesztése.
- III. Az osztalék meghatározása és a választmányának az 1875 iki számadás sok terhe alól felmentése.
- IV. Az alapszabályoknak az új kereskedelmi törvény értelmében átalakítása.
- V. Az összes választmány lemondása, s az új törvény értelmében igazgatóság és felügyelő bizottság választása.
- VI. A részvényesek és a választmány által a közgyűlés elé terjesztendő indítványok és javaslatok.

Kivonat az alapszabályokból:

49. §. A közgyűlésen személyesen, vagy meghatalmazottjaik által részt venni szándékozó részvényesek kötelesek, 3 nappal a közgyűlés előtt részvényeiket (illetőleg elismervényeiket) a társaság pénztáránál, innen nyerendő térítvény és belépti-jegy mellett letenni.

Maros-Vásárhelyt, 1876. március 14-kén

A választmány.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt kaphatók:

PULSZKY FERENCZ, DEÁK FERENCZ. Jellemrajz. Ára 60 kr. BERNSTEIN JULIUS. Die fünf Sinne des Menschen. Diszes vászonkötésben 3 frt 60 kr.

SMITH EDWARD. Die Nahrungsmittel. 2 kötet. Diszes vászonkötésben 6 ft. LOMMEL Dr. EUGEN. Das Wesen des Lichts. Gemeinassliche Darstellung der physikalischen Optik. Diszes vászonkötésben 4 frt 20 kr.

MAUDSLEY Dr. HENRY. Die Zurechnungsfähigkeit der Geisteskranken. Diszes vászonkötésben 3 frt 60 kr.

SPENCER HERBERT. Einleitung in das Studium der Sociologie. 2 kötet. Diszes vászonkötésben 6 frt.

RICHTER Prof. Dr. H. M. Die Piccolomini. Ára 36 kr.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanoda botáival Kolozsvártt.

ESSELLEN. Das Varianische Schlachtfeld im Kreise Begl. 45. kr. DONDORFF H. Die Normannen und ihre Bedeutung für die europäische Culturleben im Mittelalter. 45. kr.

HIRZEL Dr. C. Jeanne d'Arc. Ára 60 kr. PERROT Dr. F. Die Reform des Zollvereinstarifes. 45. kr.

COHN GUSTAV. Streifzügen der Eisenbahnpolitik. 60. kr. BOLL Dr. FRANZ. Über elektrische Fische. 45. kr.

MAYER CARL AUGUST. Zwei tapfere Herzen. Roman. 2 Bände. 6 ft 90. KOCK HENRI de L'art d'être Heureux en Ménage. 1 frt 80. kr.

DROZ GUSTAVE. Les Étangs. 1 frt 80. kr. KARR ALPHONSE. Plus ça change... 2 frt 10. kr.

LEAR FANNY. Le roman d'une Américaine en Russie. 4 ft. COLOMB ASSZONY. Carilés leánya. Ára 80 kr.

BULLA JÁNOS. A tündér-ör. Regényes elbeszélés. 7 éneken 80 kr. JIRECEK CONSTANTIN JOS. Geschichte der Bulgaren. 4 frt.

SCHLICKEYSEN GUSTAV. Obst und Brod. Eine wissenschaftliche Diätetik. 1 frt 80. kr.

PAYN JAMES. Haives A. novel in two volumes. 1 frt 9. kr. MARRYAT FLORENCE. The poison of asps and other stories. 90. kr.

SCHLIEBEN ERWIN. Das Judens'hloss. Roman. 3 Bände. 6 frt. VACANO EMILE MARIO. Wiener Fresken. 2 frt 40. kr.

WALLERSTEIN. La Prima Donna (Patti Polka) p. Patti. 45. kr. Un beau Papillon. Polka Mazurka. 45. kr.

LOESCHHORN. Boléro Moreau de Salon. 90. kr. NYIZSNYAI GUSZTÁV. Ifjúkori emlékek. Magyar ábrán 80. kr.

KONTSKI. Chev. de Tarentelle. Souvenir de Naples. 90. kr. LANGERT. Mélodies de l'Opéra „Faust” de Gounod. 1 frt 50. kr.

WALLERSTEIN. La volée (Emma Walze). Prés De la mer. Polka. Une belle main. Mazurka — La chérie (Sophien-Walzer). Bon voyage Polka. — Cher soi Mazurka. 1 frt 95. kr.

SCHULTZE CLEMENS. Home, sweet home. — Transcription. Piano 90. kr.

Fényképek. Cabinet alakban.

Josquin. Hurrah! Hurrah! — Lambrou. Egeret szelődő nő (gyönyörű női alak). — Kaulbach. A reformáció időszak. — Borkman. Egy földsz. théa. — VASTAGH. A vén kuruzslónő. — Max. Árverez. — Bertrand. Sapho halála. — Vecellio. Jupiter és Antiope. — Rubens Szűz Zsuzsanna. — Piloty. Hero és Leander. — Arnold. Sauvegarde. — Dksee. Bánat. — Lehmann. Venus és Cupido. — Reyschlag. Psyche. — Soucon. Imogen. — Meyer. Reggel. — Saint-Jean. La favotte. — Bianchi. Fiatal ilánói leány. — Ramberg. Cseresznyeszedő. — Cabanel. Egy faun átkarölégny nyílt. — Bitterlich. Gráziák. — Van der Werff. Szent Magdaléna. — Müller. Fogatvizsgáló olasz leány. — Dürck. Olasz. — Thorwaldsen. Kész. — Coni. nek. Fiatal flamand. — Fontana. Lucia Mondelli. — Bonifri. Sonatina. — Kaulbach. Hársfa alatt. — Kaulbach. III. Ottó Nagy Káro császár kir. tájában. — Kaulbach. Bolondokháza. — Sayders. Medvevaz. — Max. Adagio.

Egy-egy fénykép ára 60. kr.

!! A pesti városi árvaház tulajdona !!

HAZAFIAS EGYLETEKNEK és CASINOKNEK.

DEÁK FERENCZ

olajnyomatu nagy arczkpe

széles arany rámban, Thán eredeti legjobb-nak elősmert festménye után.

Ára 25 forint

DEÁK FERENCZ

arczképe

Ára

1 frt 30. kr.

A ki mer, az nyer!

ANALYSE des LOTTO.

Wissenschaftliche Begründung aller Vortheile

im Zahlen-Lotto zu gewinnen.

nebst

Kabbalistischem Emporium

von R. von ORLICÉ

Professor des Mathematik.

8963 sz.

Tisztelt tanár úr!

Fogadja egy, Ön játékmódja által, gazdag és szerencsés lett boldog család forró hálakösznetét. A legnagyobb nyomor közepette Ön játékmódjához olya-modtam, s nem csalódtam. Biztos számításai nem áltak meg. Legelső húzásban számaim kihúztak és én szerencsés lettem! még egyszer forró hálamat!!

Bécs, 1875

Meyer.

Nem a véletlen, hanem a tudomány vezet sikerhez!